

18. apríl 2008

Slovensko splnilo maastrichtské kritérium hospodárenia verejnej správy

Pripravil: Erik Bugyi, Viktor Novysedlák

V rámci pravidelnej notifikácie deficitu a dlhu k 1.aprílu Eurostat publikoval 18. apríla 2008 údaje o výške salda verejnej správy a hrubého dlhu verejnej správy v období rokov 2004 až 2007. Slovensko dosiahlo v roku 2007 deficit verejnej správy vo výške 2,2% HDP, čo je o 0,8% HDP pod referenčnou hodnotou maastrichtského kritéria. Hrubý verejný dlh dosiahol výšku 29,4% HDP, čo je výrazne pod referenčnou hodnotou 60% HDP. Táto skutočnosť spolu so schválenými východiskami rozpočtu verejnej správy na roky 2009 až 2011 vytvorili podmienky na splnenie maastrichtského kritéria hospodárenia verejnej správy udržateľným spôsobom.

Na základe zverejnených údajov deficit verejnej správy dosiahol úroveň 2,2% HDP, čo znamená oproti rozpočtovanej hodnote 2,9% HDP zlepšenie o 0,7% HDP. Na tejto zmene sa v najväčšej miere podieľali daňové príjmy vo výške 0,3% HDP najmä v dôsledku vyššieho výnosu spotrebnej dane z tabaku a tabakových výrobkov, dane z príjmov právnických osôb, ktorý bol čiastočne kompenzovaný nižším výnosom dane z pridanej hodnoty. Ďalej sa dosiahli úspory v úrokových nákladoch dlhu vo výške 0,3% HDP, nedaňové príjmy (príjmy FNM z dividend a kapitálové príjmy verejných vysokých škôl) mali pozitívny vplyv vo výške 0,3% HDP a došlo tiež k zlepšeniu hospodárenia Sociálnej poisťovne oproti rozpočtu o 0,2% HDP v dôsledku vyšších príjmov zo sociálnych odvodov.

Na druhej strane najvýznamnejší negatívny vplyv mali mierne zvýšené výdavky štátneho rozpočtu do zákonom povoleného limitu¹ s vplyvom 0,2% HDP a zníženie pohľadávok voči zahraničiu (odpustenie pohľadávok a tovarové deblokácie) s efektom vo výške 0,2% HDP.

Saldo verejnej správy v rokoch 2004-2007 (ESA 95)

	2004	2005	2006*	2007
Saldo verejnej správy (mil. Sk)	-32 129	-41 628	-59 944	-40 023
z toho: Ústredná správa	-43 360	-34 469	-56 271	-39 588
Miestna samospráva	5 686	435	-4 894	-2 157
Fondy sociálneho zabezpečenia	5 545	-7 594	1 221	1 722
Saldo verejnej správy (% HDP)	-2,4	-2,8	-3,6	-2,2

* Deficit v roku 2006 bol revidovaný z úrovne 61 214 na 59 944 mil.Sk dôvodu zapracovania finálnych údajov o výške akruálneho výnosu DPFO z podnikania (+104 mil.Sk) a DPPO (+1 165 mil.Sk).

Zdroj: Eurostat

Deficit verejnej správy
v roku 2007 na úrovni
2,2% HDP

Hrubý dlh v roku 2007 na
úrovni 29,4% HDP

Podiel hrubého dlhu verejnej správy na HDP sa v roku 2007 znížil na úroveň 29,4% HDP, čo znamená medziročný pokles o 1,0 % HDP. Hlavnými faktormi, ktoré prispeli k tejto zmene boli nižší ako predpokladaný hotovostný deficit štátneho rozpočtu, vysoký ekonomický rast a posilňovanie slovenskej koruny voči menám, v ktorých je denominovaná časť verejného dlhu. Ďalšou zmenou bolo prevzatie všetkých štátnych záruk priamo do štátneho dlhu, čo však nemalo žiadny vplyv na celkovú výšku dlhu verejnej správy.

Hrubý dlh verejnej správy v rokoch 2004-2007 (maastrichtský)

	2004	2005	2006	2007
Hrubý verejný dlh (mil. Sk)	564 151	507 525	505 199	543 851
- štátny dlh	538 190	489 879	485 834	522 243
z toho štátne záruky	40 863	29 879	20 972	0
- dlh ostatných zložiek verejnej správy	25 961	17 646	19 365	21 608
Hrubý verejný dlh (% HDP)	41,4	34,2	30,4	29,4

Zdroj: Eurostat, Ministerstvo financií SR

¹ Zákon o štátnom rozpočte na rok 2007 č. 681/2006 Z.z. umožnil zvýšiť skutočné výdavky štátneho rozpočtu maximálne o 1% rozpočtovaných hotovostných výdavkov za predpokladu, že sa nezvyšil jeho schodok.

Výsledná hodnota deficitu verejnej správy a hrubého dlhu verejnej správy v roku 2007 je kľúčová z pohľadu posudzovania plnenia maastrichtského kritéria hospodárenia verejnej správy. Nemenej významným aspektom tohto kritéria je však aj udržateľnosť jeho plnenia. V nasledujúcich tabuľkách sú preto zobrazené plánované hodnoty salda verejnej správy a hrubého dlhu, ktoré boli schválené vládou 9. apríla 2008 v rámci [Východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2009 až 2011](#).

Východiská rozpočtu verejnej správy na roky 2009 až 2011 stanovujú ciele v podobe salda verejnej správy, ktoré zohľadňujú odporúčanie Európskej rady² a zároveň vytvárajú priestor pre realizáciu politických priorít vlády. **Postupné znižovanie plánovaného deficitu verejnej správy by malo viesť k vyrovnanému hospodáreniu v roku 2011.**

Saldo verejnej správy v rokoch 2007-2011 (ESA 95)					
	2007	2008	2009	2010	2011
Saldo verejnej správy (mil. Sk)	-40 023	-40 597	-38 079	-19 377	0
z toho: Ústredná správa	-39 588	-44 227	-33 901	-21 046	-1 734
Miestna samospráva	-2 157	-2 382	-856	-144	-110
Fondy sociálneho zabezpečenia	1 722	6 012	-3 322	1 812	1 844
Saldo verejnej správy (% HDP)	-2,2	-2,0	-1,7	-0,8	0,0

Zdroj: Eurostat, Ministerstvo financií SR

V súlade s plánovaným poklesom salda verejnej správy a zdravým ekonomickým rastom sa predpokladá postupný pokles podielu hrubého dlhu na HDP. V roku 2011 by mal dlh dosiahnuť výšku okolo 25% HDP.

Hrubý verejný dlh v rokoch 2007-2011 (maastrichtský)					
	2007	2008	2009	2010	2011
Hrubý verejný dlh (mil. Sk)	543 851	598 091	631 073	657 146	660 153
- štátny dlh	522 243	571 324	602 112	625 635	626 448
z toho štátne záruky	0	0	0	0	0
- dlh ostatných zložiek verejnej správy	21 608	26 767	28 960	31 510	33 705
Hrubý verejný dlh (% HDP)	29,4	29,2	28,2	27,1	25,2

Zdroj: Eurostat, Ministerstvo financií SR

Vývoj dlhu verejnej správy bude ovplyvňovaný pozitívne hotovostným schodkom štátneho rozpočtu, ktorý by mal postupne klesať a negatívne existujúcimi výpožičkami zo Štátnej pokladnice, ktoré by sa mali postupne znižovať o výšku plánovaného čerpania prostriedkov určených na financovanie transformačných nákladov dôchodkovej reformy. Nepredpokladá sa žiadne poskytnutie nových štátnych záruk. Z ostatných subjektov verejnej správy budú v sledovanom období k nárastu dlhu prispievať aj prijaté úvery obcí a VÚC, pričom v roku 2011 bude ich vplyv na zmenu dlhu po prvýkrát väčší ako vplyv hotovostného deficitu štátneho rozpočtu.

Na základe dosiahnutej skutočnosti v roku 2007 a záväzkov vlády v podobe schválených Východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2009 až 2011 je možné konštatovať, že Slovensko splnilo maastrichtské kritérium v oblasti hospodárenia verejnej správy nie len v roku 2007, ale bude ho plniť udržateľným spôsobom aj v nasledujúcich rokoch.

² Európska rada v rámci hodnotenia Konvergenčného programu SR na roky 2007-2010 zo dňa 12. februára 2008 odporučila Slovensku využiť vysoký ekonomický rast a z toho plynúce pozitívne vplyvy (najmä v podobe zvýšených príjmov) pre rozpočet verejnej správy na rýchlejšiu konsolidáciu verejných financií.